

Co může udělat ředitel pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu (EVVO)

aby se stala samozřejmou součástí práce všech členů pedagogického sboru, zaměstnanců školy každodenního života školy:

Květoslava Burešová, www.chaloupky.cz

- 1. usilovat o celkově dobrou atmosféru školy, prodchnutou duchem spolupráce, tolerance, ohleduplnosti, pozitivní motivace a tvořivosti,**
Zažila jsem takové období krásné spolupráce, kdy jsme připravili velkou výstavu pro učitele z okolí, kde každý předmět a každý učitel připravil názornou ukázkou, jak se mu podařilo uplatnit prvky EV ve svém předmětu i v mimoškolní činnosti.
- 2. koncepčně a systematicky uplatňovat Metodický pokyn k EVVO MŠMT a nespokojovat se s tím, že některý z učitelů se touto problematikou zabývá z vlastní iniciativy,**
Setkávám se i nyní často s takovou praxí, že vedení školy uloží jednomu z učitelů, aby vypracoval plán EVVO a tím je pokyn MŠMT splněn.
- 3. skutečného a kvalifikovaného zájemce o problematiku životního prostředí jmenovat koordinátorem EVVO na škole a v jeho práci jej podporovat a oceňovat,**
Koordinátor EV potřebuje podporu vedení školy.
- 4. podporovat zařazení EVVO do systému výchovného působení a do všech vyučovacích předmětů, nejen biologických,**
Mohla bych uvést mnoho příkladů z různých předmětů, kde se dá EV uplatnit. Např. matematika dovede ekologické problémy podepřít pádnými argumenty. Konečně naše publikace "Odpady, problém nás všech" je příkladem, jak problém odpadů se může vtělit do výuky úplně všech vyučovacích předmětů i do každodenního života celé školy. Konečně již 2. vydání této publikace a zájem o přeložení do slovenštiny je dokladem užitečnosti publikace.
- 5. vyhodnocovat a oceňovat naplňování školního plánu EVVO,**
Doporučovala bych střízlivý plán. Někdy méně je více. Je třeba postupně budovat spolupráci celého učitelského sboru. Jinak zůstane koordinátor osamělým vojákem v poli.
- 6. zdůrazňovat i význam návratu k tradicím, lidové kultuře, vycházet z místních podmínek a spolupráce s obcí,**
Vynikajících výsledků ve spolupráci s městem dosáhli ve Vsetíně. Doplnila bych zkušeností Otakara Březiny z r. 1928: "Dřívější učitelé konali bez mnohého experimentování práci, kterou dobře znali, a dali žákům mnoho dobrého. Štěpovali stromy, včelařili, pěstovali hudbu, učili a byli pozhánáni obcí. Nečinili se většími než jsou a byli vážení".
- 7. podporovat výuku ekologického praktika a účast žáků v přírodovědných soutěžích,**
Přimlouvala bych se za konání školních kol biologických olympiád. Je to pro učitele práce navíc, ale přináší i dětem "neúspěšným" radost, protože mnohé z přírody dobře znají.
- 8. podporovat školní výchovně-vzdělávací ekologické projekty a dělat vše pro zvýšení aktivního podílu dětí na běžném životě školy,**
Soustředit se v jednom dnu, či týdnu na jeden problém ve všech předmětech, je užitečné, pro žáky zajímavé.
- 9. alespoň jedenkrát za školní docházku zařadit do programu třídy vícedenní pobyt ve středisku ekologické výchovy,**
Při týdenním pobytu učitel pozná své děti z jiné stránky, příjemně překvapují ti žáci, kteří ve třídě nevykají. U nás však, kde je výuka vedena praktickou činností, pracují s nadšením. Učitelé, kteří jsou ochotni týden věnovat dětem své třídy, si zaslouží uznání.
- 10. nedopustit likvidaci školních zahrad a přebudovat je na přírodní učebny se širokým využitím pro všechny předměty i mimoškolní činnost,**
Žák by měl poznávat fungování přírody vlastními pokusy. Učíme o dvouletých rostlinách a žák nikdy neviděl plod mrkve a dokonce plodem jmenuje kořen. Ošetřování zahrady by se mělo řídit heslem: Pryč

s uklizenou zahrádkou! Projekt přírodní zahrady by si měli školy osvojit. A správce školní zahrady, lépe přírodní učebny, by měl mít na škole stejné postavení jako správce počítačové učebny.

- 11. umožňovat využívání učebnic s ekologickým zaměřením, doplňování učitelské knihovny publikacemi s ekologickou tematikou a školních pomůcek na podporu EVVO,**
Ať už používáme jakoukoliv učebnici, musíme sledovat tisk, literaturu a škola by měla být doplňována novými publikacemi.
- 12. podporovat koutky živé přírody, péči žáků o zeleň ve škole i v jejím okolí a mimoškolní aktivity související s EVVO,**
Bez koutků živé přírody se děti těžko naučí znát přírodniny. Vystavovat květiny by mělo být samozřejmostí, stačí k tomu lékovic. Pro malé děti do výšky, kam mohou dohlédnout. Škola by měla dát příležitost, aby děti osvědčily svou lásku k přírodě, o které často tak dojemně píší a mluví.
- 13. celkově ekologizovat provoz školy (třídění odpadů, pitný režim bez automatů, zdravá výživa ve školní jídelně, minimalizace nákupů výrobků na jedno použití, oboustranné kopírování atd.),**
Kde jinde než ve škole by se děti měly seznámit s ekologií v denním životě. Mnoho dětí vůbec neví, že by se měly třídřit odpady, mnoho škol mluví o ekologii a pitný režim řeší pomocí automatů.
- 14. zajistit dostupnost aktuálních a objektivních informací o životním prostředí a jeho ochraně pro žáky, učitele, další zaměstnance školy, rodiče a širší veřejnost,**
Tento bod vypočítává práci koordinátora, ten může zorganizovat za podpory ředitele školy přednášky, ekofilmy apod. pro veřejnost.
- 15. umožňovat všem učitelům účast na akcích DVPP v oblasti EVVO,**
Na semináře u nás na Chaloupkách chodí polovina učitelů, kteří si všechno platí sami. Mnozí kvůli penězům se nezúčastňují ničeho. "Ve škole se bezpečně pozná, když se učitelé vzdělávají. Semináře, které učitele obohacují jako lidi, ovlivňují atmosféru školy možná víc, než si leckdo připouští. Učitelky, které se jich zúčastňují, vystupují ve třídách jinak. Jsou suverénnější a proto vstřícnější k dětem. Když máte ve škole spokojené učitele, máte i spokojené žáky. Na hospitacích s potěšením zjišťujeme, jak se vyučování proměňuje. A tak je nakonec veškeré učitelské vzdělávání prospěšné dětem. Což je ostatně jeho cílem." Tak píše v Učitelských novinách Eva Rychtaříková, ředitelka ZŠ.
- 16. uvědomit si, že hlásané zásady širokého zaměření EVVO a jeho důrazu na nekonzumní a duchovní stránky života by měly být v souladu s jednáním zaměstnanců školy a celkovým vzhledem, provozem a působením školy,**
Tento bod vyjadřuje to nejdůležitější, co může škola pro ozdravení naší společnosti udělat. Zlepší-li se morálka ve společnosti, nebudou chybět ani peníze.
- 17. mít stále na paměti význam a nenahraditelnost přímého kontaktu dětí s přírodou, zvláště v dnešní přetechtizované době,**
Učitelé se často bojí vyjít s dětmi do přírody. Důvody jsou trojí: Výuka venku je náročnější na kázeň, nebo se učitel bojí, že nezná přírodniny, na které se děti ptají a nejvíce má obavy, že neprobere učivo, že vycházkou ztratí čas. Přesto si děti zapamatují více to, co vidí v přírodě než na obrázku. Zkušenost Otakara Březiny z roku 1925: "Nestojí ani za to, aby učitel byl tvrdý k žákovi, který se něčemu nenaučil. Beztoho je většina toho, čemu se učí, určena k zapomenutí. Všechno co učitel mluví, děti zapomenou, ale jeho osobnost tu zůstává. Děti ji sice nedovedou vylíčit, ale je v nich. Někdy pak přijde chvíle, kdy jeho osobnost vystoupí a dá radu a útěchu..."
- 18. nejméně jednou za rok se za toto úsilí odměnit výletem do některého z úžasných míst naší republiky, která stojí zato vidět společně s dětmi, bez kterých by ředitelské snažení nemělo smysl ani výsledek.**
Tento bod zformuloval pan doktor Tomek z MŠMT, který byl úspěšným ředitelem školy v našem kraji. Ví, o čem hovoří.